

החברותא

בס"ד ערש"ק פרי' בעלזות' י"ב סיון תשס"ו

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 280

פצצות יקרים

בעלזותך את הנרות אל מול פני המנורה וגו' (ח, ב') נרות רומז לילדים. 'מול' נוטריקון מצה ומרור מונחים לפניך. כשאתה מדריך את הילדים לעליה בעבודת השי"ת, השרש בהם ענוה ושפלות רוח תמידים, המרומז במצה שאינה מתנפחת, ובמרור רמז ללב נשבר.

בעלזותך את הנרות (ח, ב')... בשם רבי שמעריל (ווארחיוקער): בכל פרשת בעלזותך מתעורר או מאיר או נתגלה אור הגנוז...

ויעש כן אהרן (ח, ג') להגיד שבחו של אהרן שלא שינה (רש"י). אדם בעשותו עבודה בודאי משנה משהו מן המשהו מחמת גודל ההתלהבות, להגיד שבחו של אהרן שבכ"ז לא שינה.

ויעש כן אהרן (ח, ג') להגיד שבחו של אהרן שלא שינה (רש"י) מבכו של אדם הוא, כשהוא עולה למדרגה רמה הריהו בא לכלל התפעלות עצמית, ואילו אהרן עשה עצמו כמנורה, כשם שהמנורה אינה מרגישה כלל אם גבוהה היא או נמוכה כך גם לא התפעל אהרן מעליותו למדרגות יותר רמות (וזהו להגיד שבחו שלא שינה).

וסמכו בני ישראל את ידיהם על הלויים (ח, י') לויים סמל לעובדי ה' העוסקים תמיד בתורה ועבודה כאשר ישראל המרודים בעיני פרנסה יתנו ידיהם ללויים שיתפרנסו ועי"ז יקבלו מהם השפעה רוחנית. (בית אברהם)

והניף אהרן את הלויים תנופה לפני ה' (ח, י"א) ניתן להסביר ע"פ הסברו של מהר"ם מפרימישלן זיע"א את הפסוק ויקנאו למשה שצריך להיות גם במחנה ולא רק להתבודד, ולאחרון להיות גם קדוש ה' ולא להתעסק כל עת בשלום בית וכו'... וזהו והניף אהרן את הלויים לשון לוו דבקות שניף עצמו להיות גם דבוק בהשי"ת ...

כי נתונים נתונים וגו' (ח, ט"ז) נתונים למשא נתונים לשיר (רש"י) רק מי שנתון למשא נתון לשיר כלומר רק מי שחי את החיים מסוגל לשיר את שירתם...

ולא יהיה בכני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקודש (ח, ט"ח) בנוהג שבעולם אם מתרגשת ובאה על האדם צרה או מחלה, אותה שעה הוא מתחסד ומצטדק, אמנם בכני ישראל גם בהיותם משופעים ברוב טובה וברכה יעשו את הטוב והישר בעיני אלקים ואדם.

ואתנה אל הלויים (ח, ט"ט) חמש פעמים נאמר במקרא זה בני ישראל ללמדנו שלמרות ומחולקים בהוראות השי"ת ככל זאת מהוים בני ישראל ביחד עם הכהנים להיותם עם סגולה אחד.

ויאמרו מי יאכילנו בשר, - זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם (י"א, ד-ה) קשה: פתח בבשר וסיים בדגים, התירוץ שבמצרים אכלנו חנם בלי מצוות, לא היינו צריכים כל כך הרבה כח ומספיק אכילת דגה, אבל עכשיו שאנו מחוייבים במצוות צריכים הרבה כח לקיים המצוות ולכך שאלו מי יאכילנו בשר.

שמו העם ולקטו ומתנו בריחיים וגו' (י"א, ח) פרש"י משתנה היה טעמו לנטחנין לגדוכין ולמבושלים. הכוונה כי הנה כלל זה מונח בידינו שכללות התורה הקדושה ישנה תמיד בכל אדם ובכל זמן ועדיין לא פסק ענין הורדת בחינת המן לכל אחד ואחד מישראל. ותוכן הדברים להעיר לכות בני אדם לבטוח לבם באלקים ואל יחשוב כי פרנסתו מעותד לו על סיבה ידועה ובהעדרה יחסור כל בו. וזהו בחינת היין המשתנה בטעמו וריחו לערך חלקי דעות בני אדם לקבל תענוג גשמי ותענוג רוחני המלוכש בטעם הגשמי וכו'.

והאיש משה עניו מאד (י"ב, ג') קשה מה חשיבות והסמיכות לפסוקים הקודמים? אמנם יתכן דאיתא בגמרא (מועד-קטן יז) אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורים וכו'. לכאורה מה היא העצה לבטל המחשבה? אלא אדם שיש בו גאוה יש בו מחשבות נואף, לפיכך זו עצה טובה שאם ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורים ויתעמף שחורים וכו', אז יהיה לבו נכנע וממילא יבטלו המחשבות.

(אמרי פנחס)

שיחת הרא"ש ז"ל א"א ע"ק פ"ר אאור (לפנות באקר) תשל"ה, נכתב ע"י הר"פ כ"ה הכותן

תכלית הידיעה צאה ממך זה שלא לידע

יש אנשים הנמצאים בכל עת בתוך תחושה וחוויה שהוא "עובד ה'", אנשים אלו חושבים שהם עובדי ה' באמת מפני שהם מחפשים "עבודה" בכל מצב ואירוע, הם "עובדים" על עצמם, מתי שמצב הרוח עולה "עובדים" על עצמם מתי שמצב הרוח יורד. כל מיני שיחות וכל מיני פטפוטים על כל מיני נושאים, נראה אצלם כעבודת ה'. הם משוחחים על עבודת ה', האנשים האלה מתלהבים התלהבות עצומה כשהם משוחחים. ואני אומר לכם שיש מתוכם אנשים שהם מאד טועים מפני שאין בכוונתם לא עבודת ה' ולא עבודה עצמית כי אם מילוי הסיפוק עצמי וכיון שאין סיפוק גדול מעצם ההרגשה שהוא עובד ה' לכן עבור הסיפוק הזה הוא מוכן לשלם הרבה, והוא מוכן גם לסבול כל מיני הרגשות סבל ומצוקות ובלבד שישא את התואר עובד ה'.

הרא"ש זיע"א פנה לאחד החברים ואמר לו: אם אתה יכול לומר שאתה עובד ה' באמת אז מדוע אתה מתבייש מזה שידעו שאתה נמצא כאן, הלא כל הפחד והבושה שלך נובעת מהחשש שמא האנשים לא יפרשו נכון סיבת הצטרפותך לחברותא. וכאשר ההצטרפות שלך לא יהיה מתוך מילוי הסיפוק לא תשים לב כלל לכל מה שיאמרו הבריות אפילו שבריות אלו באים מהחברים בחסידות בה אתה נמצא.

לאחר מכן פנה הרא"ש לשאר החברים המתלווים ואמר: נמצאים אצלי אנשים הקשורים אלי זה כמה שנים ובכ"ז הם ממשיכים עד היום לשאול את עצמם מה הם מחפשים אצלי. הסיבה לכך היא גם כן מאותו שורש. אנשים אלו מחפשים סיפוק בחיים ומאיוו סיבה שהיא יש להם סיפוק מתוכן השיחות שאני מדבר וזה מה שמביא אותם להיות קשורים אלי, אבל בפועל כאשר הסיפוק הזה יגמר, יתכן שיתרחקו ממני כמטחי קשת.

עבודת ה' האמיתית היא בזה שמכיר את המציאות האמיתי שלית ליה מגרמי כלום והוא בבטול מוחלט כך שכל המציאות הנראית אצלו אינו אלא מציאות הבורא יתברך שמו. וכאשר האדם יהיה בבטול מוחלט אל מציאות ה' והשגחתו, אז יתגלה כבוד שמים האמיתי בבחינת שכנה מדברת מתוך גרונו. התנאי החשוב והעיקרי הוא באימרא הידועה "תכלית הידיעה שלא לידע" מי שנמצא במצב של "לא יודע", מי שלא יודע מי הוא, ולא יודע להיכן פניו נועדות, ואינו יודע אם סופו גהנם או לא וכו', ולמרות שאינו יודע אינו נשבר לבו בקרבו ואינו מתעטף בעטיפת עצבות והיאוש אלא פונה אל התקוה אשר בכל צרותם לו צר, וגם שם ידך תנחני וכו', ומבטן שאול ידעתיד וכו', אזי הוא נמצא בתכלית הידיעה של ההשגחה הפרטית כי נמצא בחיקו של הקב"ה כדברי דוד המלך ע"ה (תהלים קלא) כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי. במצב כזה ה"לא יודע" שלו עושה אותו לתכלית הידיעה. אבל מי שחושב שצריך להבין בעצמו שצריך לחוש בעצמו, ושצריך להשכיל בעצמו וכד', צורך מחשבה זו עלול להטעות את האדם שיחשוב שהוא עובד ה' באמת למרות שבפועל יתכן שאינו אלא מחפש סיפוק מהחיים.

העבודה להיות במצב של תכלית הידיעה שלא לידע קשה מאד כי היצה"ר לא משחרר את האדם כל כך מהר מהרגשת הסיפוק. היצה"ר יודע טוב מאד שדרך הרגשת הסיפוק הוא מסוגל ללכוד את האדם חזק מאד עד שכמעט שלא ניתן להשתחרר ממנו. כי היצה"ר עושה כל מיני תחבולות להחזיק את האדם בתוך תחושת הסיפוק, על אף שגורמי הסיפוק משתנים. בכ"ז מסוגל היצה"ר להכניס את האדם בתחושת סיפוק, לדוגמא בשעה שחטא הסיפוק בעצם החטא,

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

28
א

לו הנאה וסיפוק אמיתי בעוה"ז.

כאשר האדם נלכד כל כך בתוך לועו של היצה"ר, הסיכוי שישתחרר ממנו קטן מאד כי היצה"ר נותן לאדם סיפוק בעת עשותו חטאים כי בעת עשיית החטא עוטף היצה"ר את האדם בתמימות גדולה שכל מה שעושה הוא בודאי לטובתו העצמי ולטובת הזולת. וכן אחרי שחטא, וכשהאדם מתבונן ומגלה שבעצם כל מה שעושה הוא נגד רצון השי"ת וכיון שכל ידח ממנו נדח משתוקק האדם לתקן את הפגמים שלו. אז בא היצה"ר ונותן לו סיפוק אחר והוא ה"עצבות". ועי"ז נשאר שוב היצה"ר הידיד הטוב ביותר כי היצה"ר מצליח להכניס את האדם בסיפוק גדול מאד מזה שהוא בעצבות. עצבות זו מתגברת בהרבה על הרצון הפנימי של האדם לחזור בתשובה ולהתקרב התקרבות אמיתית לרבש"ע, והתוצאה שנשאר בחטא.

קשה מאד לדעת מתי הסיפוק הוא מהיצה"ר ומתי הספוק הוא תוצאה מתכלית הידיעה שלא לידע. אמנם כשנתבונן ניתן להבחין בהבדלים, הסיפוק הבא מהיצה"ר הוא סיפוק המלווה בבלבולים, תוך פרק זמן קצר עובר על האדם מערכת שלמה של כל מיני סיפוקים המנוגדים זה מזה. סיפוק של עובד ה', סיפוק של חוטא וסיפוק של עצבות ויאוש באים כאחד. נתאר לעצמנו איך סיפוק כזה נראה. האדם מבולבל, אור וחושך משמשים בעירבוביא וכמובן שהוא רחוק מעבודת ה' האמיתית. אבל הסיפוק הבא כתוצאה מתכלית הידיעה שלא לידע זהו סיפוק מסודר, כל חלק וחלק מוכר ומובן דהלא הכל מאתו יתב"ש ולית ליה מגרמי כלום וא"כ איך יתכן שההשגחה הפרטית תראה בצורה של בלבול.

כשחזרנו מגן סאקר התעכב הרא"ש ליד אחד הערוגות ואמר: תראו בקטע של אדמה אפשר לראות עשרות סוגים של פרחים וצמחים, הפרחים שונים זה מזה, אמנם הסדר המופתי שיש בשתילת הצמחים ובדרך גידולה וטיפוחה ניתן להבחין היטב בגידולים העליונים ובגידולים העצובים,

אחרי שחטא מכניס היצה"ר את האדם בסיפוק של העצבות וביאוש. הסיפוק של העצבות והיאוש הוא לפעמים יותר חזק מהסיפוק שהיה לו בעת עשיית החטא. וגם יותר חזק מהסיפוק שיש לו בשעה שהוא לכאורה עובד ה' כנ"ל.

כח היצה"ר להכניס באדם תחושת סיפוק עד שמסוגל להכניס את האדם בעולם הדמיונות ולהרגיש סיפוק ממה שמעלה בתוך עולמו הדמיוני. לדוגמא שיחה שהיתה לו עם מישוה, בשיחה זו חדרו לתוך העולם שאחרי המות. השיחה התנהלה בתיאור העולם שלאחר המות. הדמיון הפורה סביב נושא המות וההמחשה כאילו הוא מת וכד'. הרא"ש שיחזר שיחה זו ואמר שאין לנו תאור לאיזה רמת סיפוק התנהלה שיחה זו. הרי שסיפוק אינו מציאות בעל ערך עצמי הוא סך הכל מלווה את האדם בתחושותיו לפעמים בתחושה של צדיק לפעמים בתחושה של חוטא לפעמים בתחושה של עובד ולפעמים בהמחשה של מת.

כאשר האדם "משחק" את משחק ה"תמימות" - אזי הוא עלול להשיג את המקסימום סיפוק בכל מיני הנאות וסיפוקים הכולל כל מיני תאוות ומעשים מפוקפקים. בתמימות זו עלול האדם לעשות את הגרוע ביותר ולהסתבך בכל מיני דברים נוראים. כי ע"י ה"תמימות" נדמה לאדם שאין יותר אמיתי ממנו ובטוח בעצמו שלא רק הוא מסכים עם עצמו אלא שכל ה"תמימים" מסכימים אתו שזוהי הדרך הנכונה ואז ה"סיפוק" שהיצה"ר נתן לו מהוה בשבילו "סיפוק" מושלם. ולכך לא מעלה על דעתו לחשוב שהיצה"ר הצליח לרמות את האדם ולתת לו תחושה כאילו כל תפקידו בעוה"ז הוא להגיע לאותה תמימות ולאותו סיפוק עד כדי כך שהאדם אינו מעלה על דעתו לחשוב שהוא בעצם נלכד בגדול בתוך לועו של היצה"ר. כל כך הצליח היצה"ר ללכוד את האדם עד שהאדם מסוגל להכריז ולומר שהיצה"ר הוא האמיתי ביותר ואין לו שום אינטרסים לעצמו וכי כל מה שעושה הוא אך ורק לטובתו כדי שיהי

חטאתי נגדי תמיד, חטאתי לה' וכד'.

לסיכום דבריו ואמר תכלית הידיעה שלא לידע, כך שהנושא החשוב ביותר אותו צריך האדם הוא להיות במצב של "לא יודע" ומי שזוכה להיות בלא יודע ואינו מתעטף בעטיפת העצבות וביאוש הרי הוא בדרגה גבוהה מאד, עד כדי כך שבסופו של דבר מגיעים לידי תחושת סיפוק והנאה אלא שאין ההנאה מכח עצמי אלא מכח התגלות ההשגחה הפרטית. אמנם כשמגיע לסיפוק והנאה צריך להיות מאד זהיר שלא להלכד בפח המוקש של היצה"ר אשר לפתח חטאת רובץ ורוצה למשוך את האדם לסיפוק מעצמו ולהכניס אותו בבלבולים כנ"ל. היצה"ר חותר באותו שעה להכניס באדם ארס נגד חברו ולהאשים את חברו כביכול בבלבולים שיש לו. לאדם המושפע מהיצה"ר, קשה להבדיל בין ההשגחה הפרטית, בין הכשלון, בין הסבל, וממילא גם קשה להם להעזר ע"י חברים נאמנים והתוצאה הכאובה הוא שאין לחברים האפשרות לעזור לו. לצערנו הסובל אינו רואה כל זה כבעיה של עצמו אלא חושב כאילו בעדק שזוהי הבעיה שלהם. ע"כ אסור לנו להזניח את אף אחד אפילו במצבים בהם אנו נדחים ומותקפים... העקשנות שלנו תגבר בעז"ה על השפעת היצה"ר ותאפשר ההתקרבות לנקודת האמת תכלית הידיעה שלא לידע.

שניהם ביחד מהווים הגינה המטופחת והיפה. ברור שיש הצלחות ויש כשלונות אך כאשר יש סדר מופתי, אין בלבול. וכשאין בלבול את הכל ניתן לנצל לטוב. הנמשל התיחסות עובד ה' האמיתי הנמצא תמיד בתחושה שלית לי מגרמי כלום והכל מציאות הבורא. לעובד ה' הזה גם מגיע סיפוק והנאה. אלא שהסיפוק אינו מכח עצמו אלא מכח ההתפעלות בהשגחה הפרטית ואז אף שעוברים משברים (כי עדיין לא הגענו לשלמות ותיקון העולם) רואה האדם שהעולם מסודר ערוגה ערוגה על מקומה. בודאי יש מלחמות במדות ודעות, צריכים להלחם נגד הנסיונות ככעס, גאווה, תאוה וכו' אמנם הכל מסודר...

עובד ה' האמיתי כשהוא מגיע לדרגה שלית לי מגרמי כלום וכשהוא רואה את ההשגחה הפרטית בבחינת תכלית הידיעה. למרות העובדה שכל זמן שלא יתקון העולם במלכות שדי עדיין לא השתחררנו ממציאותו האנושי גם דוד המלך בהגיעו לדרגת צרפה כליותי ולבי (תהלים כו) לא הועיל לו האמת שהרגתי את יצרי ונכשל בבת שבע. וכן משה רבינו למרות הגעתו לדרגה ונחנו מה בכ"ז ויקצוף משה. אלא שעובדי ה' באמת מתחברים לכל מצב ומצב בצורה מסודרת שבו ואינם מתבלבלים. ומכיון שאינם מתבלבלים יודעים בנקל להגיע להכרת המציאות ולומר

שהשמחה במעונם

הר"ר מרדכי גולדברג ומשפ' להולדת הנכדה
הר"ר חיים יחזקאל פלדמן ומשפ' להולדת הבן
הר"ר דוד גולן ומשפ' לנישואי הבת

ח"ל ע"י

מערכת החברותא
רח' שיני 3

02 - 5829688 ☎

02 - 5325477 :פקס

ת.ד. 5080

ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

